

Păcatul grav al canonizării unui nesfânt

Iată ce ne învață despre aceasta Sfinții Părinți:

- Acesta este un păcat la fel de grav cu închinarea la idoli!
- Cei care cinstesc un nesfânt ca Sfânt vor avea urmări cumplite pentru sufletul lor!
- Dar îl vor vătăma în veșnicie și pe cel nesfânt cinstit ca Sfânt, fiindcă îi provoacă lipsa cea mare (a rugăciunilor din partea Sfintei Biserici necesare pentru mântuirea lui).
- Îi vor spori și chinurile prin faptul că va fi pricină ca oamenii să nu se mai închine Ziditorului ci zidirii (în care nu viază Dumnezeu fiindcă nesfântul nu are harul Sfântului Duh, ci o lucrare omenească bolnavă unită cu duhurile viclene).

Sufletul „bolnav”, potrivit învățaturii Sfinților Părinți

În înțeles patristic, sufletul fiecărui om este atins de boală. A suferi de ceea ce numim psihopatie (gr. psyhopathis, om bolnav sufletește)¹ ² nu înseamnă în chip necesar a fi schizofrenic. Sfinții Părinți definesc boala sufletului, „psihopatia”, drept starea în care energia cugetătoare (noetică) nu lucrează corect înlăuntrul omului, când mintea (nous) acestuia este plină de orice fel de gânduri (logismo), nu neapărat rele.

O inimă înțesată de gânduri, fie ele bune sau rele, vădește, potrivit Sfinților Părinți, un om bolnav, care suferă de „psihopatie”. Gândurile pot fi de o înaltă ținută morală, ori dimpotrivă, cu totul imorale sau de orice altă natură, lucrul acesta este lipsit de importanță. În lumina învățaturii Sfinților Părinți, cine nu a pășit pe treapta duhovnicească a curățirii sufletului de patimi și nu a ajuns, prin Harul Duhului Sfânt, la luminare, este bolnav și suferă de „psihopatie”. Nu este vorba, însă, despre accepțiunea psihiatrică a cuvântului. Cu totul altceva este pentru psihiatru un psihopat. Unul ca acesta este omul psihozelor, omul schizofrenic. în Ortodoxie însă se pune întrebarea: cel ce nu și-a curățit sufletul de patimi și nu a ajuns la luminare poate fi socotit un om „normal” sau nu? Aceasta este problema.

Cum arată un creștin ortodox „normal”, potrivit Tradiției patristice? Dacă vreți să vedeți în chip lămurit cum stau lucrurile, citiți slujba Sfântului Botez, slujba de sfințire a Sfântului și Marelui Mir, ce se săvârșește în Patriarhia de Constantinopol în Joia Mare, citiți slujba de târnosire a bisericilor. Veți vedea ce înseamnă a fi templu al Duhului Sfânt și cum trebuie să fie omul care s-a învrednicit de luminare.

Toate slujbele Bisericii, precum și întreaga sa Tradiție ascetică, se referă mai cu seamă la trei stări duhovnicești: curățirea sufletului și a trupului de patimi, luminarea minții prin Harul Duhului Sfânt și îndumnezeirea omului întreg, a sufletului și a trupului. Vorbesc, însă, îndeosebi despre curățire și luminare, deoarece slujbele Bisericii sunt expresia slujirii celei cuvântătoare (logiki latreia) închinată lui Dumnezeu. Așadar, cine este un ortodox „normal”? Cel botezat, nu însă și curățit? Cel care nu a ajuns încă la luminare? Sau cel deopotrivă curățit și luminat? Acesta din urmă, desigur. Acesta este un ortodox „normal”¹.

Despre teologie

¹ 1 Pr. Ioannis Romanidis, Pateriki theologia, Ed. Parakatathiki, Thessalonica, 2004, p. 19.

² Termenul cu care autorul operează este în limba greacă „ψυχοπαθής”, psyhopathis, cuvânt compus ce vădește, din punct de vedere etimologic, o suferință a sufletului (ψυχο- < ψυχή, suflet + -παθής < tema verbală παθ- < vb. πάσχω, a suferi, a fi bolnav). Specializându-se semantic, în limba română termenul redat prin calchiere, psihopat, a rămas tributar științei psihiatrice ce sondează psihicul omenesc, psihismul, cu toate anomaliile acestuia, fiind îngustat prin delimitare terminologică la sfera bolilor mintale. În limbajul curent, obiectul psihopatiei vizează activitatea cerebrală a omului. Notăm totodată și confuzia existentă la nivel semantic între suflet-minte-creier-psihic. (n. trad.)

² 1Pr. Ioannis Romanidis, op. cit., pp. 22-24.

Când vorbesc despre Dumnezeu, Părinții pornesc de la cuvintele Sfintei Scripturi și ale Sfinților Părinți ai Bisericii care au trăit înaintea lor. Până ce nu ajung să se facă ei înșiși părtași experienței luminării, nu se îndeletnicesc cu teologhisirea, deoarece, înainte de a se învrednici de aceasta, sunt simpli ucenici. Cu alte cuvinte, ucenicesc lângă Părinți duhovnicești care îi pregătesc să primească lumina. Le dau, adică, să citească Vechiul și Noul Legământ, le stau alături și le tâlcuiesc Scripturile, le descoperă Tradiția ortodoxă ce dăinuiește de veacuri, îi sfătuiesc să se îndeletnicească cu rugăciunea minții, cu postul etc. și, în genere, îi supun nevoițelor de tot felul pentru a-i cerca, astfel încât să-și curățească mintea, să o golească de toate gândurile, bune sau rele, ca aceasta, odată curățită, să poată primi cercetarea Duhului Sfânt. Numai odată cu aceasta - în urma acesteia, când înlăuntrul lor începe să lucreze rugăciunea, încep să teologhisească.

Vedem, astfel, care este calea pe care omul trebuie să o străbată pentru a ajunge la tămăduire. Mai concret, tămăduirea se dobândește printr-o luptă crâncenă, fără încetare și îndelungată, de durată. În răstimpul ei, Harul vine și pleacă în repetate rânduri, până ce îl curățește pe nevoitor de patimi și îl arată cercat dinspre lucrarea patimilor.

În lupta despre care vorbim, filosofia nu este de nici un ajutor, deoarece la capătul acesteia nu rațiunea (logikí), cugetul omului (diánoia), se curățește și se luminează, ci mintea (nous). Cugetul omului se curățește repede, chiar la începutul luptei. Este trebuință însă de timp mai îndelungat pentru a dobândi curățirea minții, a inimii, dacă omul duce, desigur, o viață de nevoiță.

Așa cum am arătat deja, cugetul omului (diánoia) nu este totuna cu mintea (nous). Științele omenești, cunoașterea științelor îi luminează cugetul, rațiunea (logikí). Totuși, lumina primită de adevăratul teolog este îndoită. Cuvântul de învățătură, cateheza îi luminează rațiunea, dar îndeosebi îi aduce lumina minții-nous, adică a inimii, a inimii celei duhovnicești³.

Cine este adevărat teolog?

Să vedem acum: cine este adevărat teolog? Cel care a citit multe cărți de teologie și deține cunoștințe însușite prin parcurgerea unor bibliografii? Unul ca acesta se aseamănă însă microbiologului, de pildă, care, deși a citit nenumărate cărți de specialitate, nu a folosit niciodată un microscop, nici nu a întreprins vreo cercetare în laborator. În științele experimentale, de autoritate și prestigiu științific se bucură întotdeauna cel ce deține o cunoaștere practică, pe baza experimentelor, a obiectului sau a fenomenului studiat, cu alte cuvinte, cel cu experiență în observarea și în înțelegerea fenomenelor pe care le cercetează.

În terminologia patristică, această experiență a observării energiilor-lucrărilor Duhului Sfânt se numește vedere-[a-lui-Dumnezeu] (theoría, contemplare). Prima treaptă a vederii-lui-Dumnezeu este experiența rugăciunii lucrate de la sine, pe care Duhul Sfânt o săvârșește în inima omului, așadar experiența Rugăciunii. Prin Rugăciunea pe care Harul Duhului Sfânt o pune în lucrare, începe să se statornicească în om credința lăuntrică. Împărtășindu-se de această experiență a Harului Duhului Sfânt, creștinul începe să-L vadă, să-L cunoască pe Dumnezeu. Acum, cu ajutorul Harului, călăuzit de Vechiul și Noul Legământ, adică de Proroci, de Apostoli și de Părinții Bisericii, care tâlcuiesc în Duhul Sfânt Scripturile Legii celei Vechi și a celei Noi, se învrednicește și el de dreapta tâlcuire a Dumnezeieștii

³ 1 Ibidem, pp. 190-192.

Scripturi, adâncindu-se în cuvintele și înțelesurile acesteia, precum și ale scrierilor Sfinților Părinți ai Bisericii.

În anumite împrejurări, la vremea rânduită, creștinul urcă pe treptele mai înalte ale vederii-lui-Dumnezeu, de pildă pe cea a luminării, sau binevoind Domnul, a împărtășirii de Lumina Sa cea nezidită, adică a îndumnezeirii. În viziune patristică, teolog este cel ajuns la îndumnezeire, întrucât în această stare omul se izbăvește de înșelare și ajunge să teologhisească fără teama de a rătăci. Cu alte cuvinte, potrivit Sfinților Părinți, teologi (cuvântători-de-Dumnezeu) sunt numai văzătorii-de-Dumnezeu (theóptes). Biserica i-a numit cu deosebire teologi doar pe câțiva dintre Părinți, foarte puțini la număr, deși cu teologhisirea s-au îndeletnicit mulți. Cei ce teologhiesc, spre deosebire de teologi, sunt cei care au ajuns numai pe treapta luminării, adică a rugăciunii neîncetate a inimii. Aceștia, fiind luminați de Harul Duhului Sfânt, teologhiesc întemeindu-se pe experiența celor îndumnezeiți, fără a descoperi ei înșiși noi adâncimi ale teologiei. Sunt, desigur, și unii care teologhiesc rațional, insuflați numai de lectura unor cărți teologice. Sfinții Părinți opresc însă de la aceasta!⁴.

Starea vieții duhovnicești în Grecia de astăzi

Perioada în care ne aflăm acum este una de decădere în istoria Bisericii, dat fiind faptul că așa-zisi "doctori de suflete" (Părinți duhovnicești lipsiți de puterea de a-i tămădui sau a-i călăuzi în chip nerătăcit pe oameni) nu sunt nici măcar ei înșiși conștienți de starea părelnicei lor duhovnicii. Cum să-i poată recunoaște unii ca aceștia pe cei ce sunt cu adevărat Părinți duhovnicești? Învârtoșați și cu totul nesimțitori, nu vor fi în stare de aceasta. Este cazul lui Iuda, care L-a cunoscut pe Hristos, dar nu precum ceilalți Apostoli. Iuda nu a înțeles Cine era Hristos. De ce? Pentru că nu avea o așezare duhovnicească bună. Cu alte cuvinte, s-a dovedit a fi un părut și înșelat doctor de suflete, neîn stare a-și mântui nici măcar propriul suflet.

Teologia ortodoxă ne dă astăzi puțința de a-l afla pe cel cu adevărat doctor și de a-l deosebi de ceilalți falși vindecători? Îl recunoaștem printre toți aceștia pe adevăratul Părinte duhovnicesc, pe cel în stare să ne tămăduiască sufletul? Sau, altfel spus, îi putem astăzi deosebi pe sfinți în mijlocul mulțimii? Cu greu, s-ar părea. Acum creștinii au ajuns să nu-i mai poată recunoaște, între falșii doctori de suflete, pe Părinții duhovnicești adevărați. Aceasta din pricina faptului că, în locul Teologiei Părinților, a experienței vii, am pus teologia apuseană, a dogmelor și a cărților, făcându-ne astfel următori unei teologii ce nu duce la curățirea sufletului de patimi. Am lepădat Tradiția isihastă, înlocuind-o cu litera dogmelor sau cu morala (pietismul). Toate acestea au început încă din anii de după Revoluția greacă de la 1821, frunțas avându-l pe Adamantios Korais!⁵. (...)

SFINȚENIA ÎN LUMINA TRADIȚIEI ORTODOXE

Prezența sfinților în viața Bisericii are o însemnătate deosebită. Lucru firesc, de altfel, de vreme ce scopul și întreaga ei lucrare privesc sfințirea omului, pricină pentru care o și numim "laborator" al sfințeniei.

⁴ 1 ibidem, pp. 204-206.

⁵ 1 Ibidem, pp. 212-213. Adamantios Korais (1748-1833) este una dintre personalitățile marcante ale filologiei grecești, reprezentant de seamă al Iluminismului neoelen. Formația sa clasicistă, mirajul pentru ideile marilor iluminiști francezi, precum Rousseau, în contextul schimbărilor ideologice aduse de Revoluția Franceză, îl recomandă mai curând drept un veritabil iluminist decât un creștin luminat. A respins moștenirea creștin-ortodoxă a Bizanțului și vechea limbă liturgică, vădind un scepticism religios. Socotim că la acest liberalism secular al lui Korais face referire autorul în cazul de față, dincolo de reforma puristă pe care a inițiat-o în materie de limbă, ce a dat și numele curentului, koraismós. (n. trad.)

Totodată, însetat de dorința de a avea modele autentice pe care să le urmeze în viață, omul caută întotdeauna să întâlnească sfinți, oameni adevărați. Astfel, la vremuri de răscruce ale istoriei, se vorbește despre sfinți și sfințenie, deoarece aceasta reprezintă o nevoie concretă a omului.

Este și cazul ultimilor ani. Mulți îi socotesc sfinți pe toți oamenii care sunt buni și pașnici, îndemnând la canonizarea lor, adică la trecerea lor oficială în rândul sfinților Bisericii.

Proslăvirea unui credincios de către Biserică trebuie să se întemeieze însă pe mărturia vie ale sfințeniei, trebuie să existe dovezi clare ale faptului că acel om a devenit templu al Duhului Sfânt, fiindcă numai atunci poate mijloci către Dumnezeu în rugăciune. **CEL CE NU ESTE CU ADEVĂRAT VAS AL SFINTENIEI, MACAR CĂ AR FI SOCOTIT DIMPREUNĂ CU SFINTII, NU POATE MIJLOCI CĂTRE DUMNEZEU, NU ARE SĂLĂSLUIT ÎNLĂUNTRUL SĂU HARUL DUMNEZEIESC, IAR PRIN CINSTIREA PE CARE I-O ADUCEM, PROSLĂVINDU-L CU SFINTII, DEVENIM ÎNCHINĂTORI AI ZIDIRII, NE ÎNCHINĂM FĂPTURII ÎN LOCUL FĂCĂTORULUI. Spunem aceasta deoarece numai lui Dumnezeu se cuvine să-I aducem închinare, cinstindu-i, desigur, și pe cei în care El Se sălășluiește. Dacă aceste premise lipsesc, a cinsti pe cineva ca sfânt este o greșală.**

Chestiunea de față trebuie privită cu multă seriozitate. Ne vom apleca în cele ce urmează asupra învățaturii Sfântului Ioan Damaschin, a acestui ales învățător al Bisericii noastre, în scrierile cărui găsim adunată întreaga învățătură a sfinților dinaintea sa cu privire la dogme, credință și viață.

Așadar, ce sunt sfinții și care sunt mărturiile sfințeniei, potrivit Sfântului Ioan Damaschin, în a cărui învățătură aflăm concentrată întreaga Tradiție ortodoxă?

1. Sfinți prin împărtășire cu Dumnezeu

Întărindu-și cuvântul cu numeroase pasaje din Scriptură, acest învățător de seamă al credinței și al viețuirii ortodoxe arată că sfinții trebuie cinstiți "ca prieteni ai lui Hristos, fii și moștenitori ai lui Dumnezeu". Dacă Dumnezeu este numit împărat și Domn pentru că a zidit și chivernisește lumea, tot astfel și sfinții, care se unesc cu El, sunt „dumnezei, domni și împărați”. Scrie, totodată, că sfinții pot fi numiți și "dumnezei", de vreme ce, așa cum citim în Vechiul Testament, Dumnezeuul nostru este „Dumnezeul dumnezeilor” (Deuteronom 10:17)¹.

Desigur, sfinții nu sunt dumnezei, împărați și domni după fire, precum Dumnezeu Cel în Treime, ci după Har și prin împărtășire cu El. Vorbind despre sfinți, Sfântul Ioan Damaschin îi numește dumnezei, însă „nu prin fire”, ci spune: „Prin participarea la El au devenit prin har ceea ce El este prin fire”². În virtutea alegerii deliberate (proairesis) și a libertății, au primit Harul și energia lui Dumnezeu, Care sălășluiește înlăuntrul lor. Harul Dumnezeiesc este cel care lucrează, însă ei, învoindu-se în chip liber la aceasta, se fac împreună-lucrători cu El, se împărtășesc, adică, de acest Har.

Sfinții sunt numiți împărați și domni nu în calitate de stăpâni ai lumii, ai omenirii, așa cum este Dumnezeu, nici în înțelesul ocârmuirilor lumești, ci ca cei ce au împărțit peste patimi și au păzit "nefalsificată" asemănarea chipului dumnezeiesc dinlăuntrul lor. Sfântul Ioan scrie: „Nu spun că sunt dumnezei, împărați și domni prin fire, ci sunt numiți așa pentru că au împărțit și au stăpânit

¹ 1 Sf. Ioan Damaschin, *Ekdosis akrivis tis Orthodoxou Pisteos*, Ed. P. Pournara, Thessalonic, 1976, p. 384. Reproducem fragmentul după traducerea românească: Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, trad. Pr. Prof. D. Fecioru, Ed., IBMBOR, București, 2005, p. 209. (n. trad.)

² Ibidem, p. 386. In trad. rom.: ibidem, p. 210.

peste patimi și au păzit nefalsificată asemănarea cu chipul dumnezeiesc, potrivit căreia au fost creați - căci se numește și icoana împăratului împărat - și pentru că sunt uniți cu Dumnezeu după voință și L-au primit locuitor înăuntrul lor, iar prin participarea la El au devenit prin har ceea ce El este prin fire"¹.

Nu este cu puțință să nu arătăm cinstire unor astfel de oameni, care s-au unit cu Dumnezeu și s-au împărțit de energiile Sale nezidite: „Pentru ce dar nu trebuie cinstiți cei care au ajuns slujitori și prieteni și fii ai lui Dumnezeu? Căci cinstea dată de cei împreună robi către cei buni este dovada dragostei față de Stăpânul obștesc”².

2. Sfințirea sufletului și a trupului

Unirea sfinților cu Dumnezeu aduce cu sine schimbări adânci, cutremurătoare, am putea spune. Cu alte cuvinte, unirea aceasta nu este una de natură morală, psihologică sau socială, ci în chip vădit teologică, ceea ce înseamnă că vorbim despre criterii de netăgăduit ale sfințeniei. Dată fiind îndoita alcătuire a omului, ca suflet și trup, Harul lui Dumnezeu se revarsă prin suflet și asupra trupului, de aceea există semne și mărturii lămurite ale sfințeniei.

Amintind diferite locuri din Sfânta Scriptură, precum cuvântul Apostolului: „Voi locui în ei și voi umbla și voi fi Dumnezeu lor și ei vor fi poporul Meu” (II Corinteni 6:16) sau al lui Solomon: „Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dumnezeu și chinul nu se va atinge de ele” (înțelepciunea lui Solomon 3:1), Sfântul Ioan Damaschin spune că sfinții au ajuns „cămări și locașuri curate ale lui Dumnezeu”. Ceea ce Dumnezeu este după fire, sunt și sfinții după Har și prin împărțire cu El. De vreme ce Dumnezeu este viață și lumină, înseamnă că „cei care sunt în mâna Domnului sunt în viață și lumină”³. Prin „lumină” înțelege Lumina nezidită, de care se împărtășesc sfinții. Este acea lumină pe care o vedem reprezentată și în iconografia ortodoxă. În sfintele icoane, în jurul capetelor sfinților se zugrăvește o aureolă¹, mărturie a faptului că sfinții au văzut Lumina nezidită, au trăit și trăiesc neconținut în această Lumină nezidită.

În temeiul celor arătate mai înainte, dată fiind unitatea dintre suflet și trup, Harul lui Dumnezeu se revarsă prin suflet asupra trupului. Făcând referire la cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care arată în chip lămurit că trupurile creștinilor sunt temple ale Preasfântului Duh, Sfântul Ioan scrie că "Dumnezeu a locuit cu ei prin mijlocirea minții și a trupurilor lor ", așa încât sfinții sunt numiți " temple și locașuri însuflețite ale lui Dumnezeu". Se pune, firește, întrebarea: "Cum nu trebuie cinstite templele însuflețite ale lui Dumnezeu, locașurile însuflețite" ale Lui? "Aceștia pe când trăiau au stat cu îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu", iar moartea lor "este mai degrabă somn decât moarte"².

Întrucât Harul lui Dumnezeu se revarsă prin minte (nous) asupra trupului, moartea ce stăpânește în trupul omului este biruită. Astfel putem înțelege nestrăciunea sfințelor moaște. [...]

6. Harul deosebirii

Este limpede, potrivit celor spuse de Sfântul Ioan Damaschin, că sfințenia nu cunoaște criterii etnice, morale, sociale sau psihologice, ci cu deosebire teologice. Sfinții sunt sfinți și îi numim astfel fiindcă s-au unit cu Dumnezeu și se împărtășesc de Harul Său nezidit. Iar această împărțire de Harul Dumnezeiesc se vădește prin mulțimea harismelor, precum cea a facerii de minuni sau a izvorării de mir și, în genere, prin moaștele lor neatinse de stricăciune, mărturie a faptului că sfinții

¹ Ibidem.

² Ibidem.

³ Ibidem. În trad. rom.: ibidem, pp. 210-211.

săvârșesc minuni, izvorăsc mir și se fac părtași învierii și slavei lui Hristos. Nu "oamenii buni" sau "patrioții devotați-înflăcărați" sunt sfinți, ci cei ce se împărtășesc de Harul lui Dumnezeu. De altfel, tocmai prin această împărtășire, ei se arată a fi deopotrivă oameni buni și patrioți adevărați. Lucrul cel mai de seamă este unirea lor cu Dumnezeu în chip deplin, cu sufletul și cu trupul.

Mai există, desigur, un aspect important. Cum îi putem deosebi pe Apostoli de apostolii mincinoși, pe adevărații Proroci de prorocii mincinoși, pe Mucenici de falșii mucenici, pe Cuvioși de păruții cuvioși, pe Sfinți de sfinții cei mincinoși? Lucrurile stau la fel ca și în privința celor omenești. **Pe adevărații savanți îi recunosc cei ce împărtășesc aceeași știință cu ei. Prin urmare, pe sfinți îi pot recunoaște cei ce s-au făcut părtași Harului lui Dumnezeu. Sfinții îi recunosc pe sfinți. Când cineva are Harul deosebirii duhurilor, care este temeiul adevăratei teologii ortodoxe, cunoaște dacă un duh este sau nu de la Dumnezeu, poate deosebi cele zidite de cele nezidite. Prin urmare, această chestiune nu este una instituțională, ci harismatică, ține de lucrarea Harului.**

Dacă vorbim în vremurile noastre despre o schimbare ce vădește în chip lămurit înstăpânirea secularismului în lume, atunci aceasta este pierderea criteriilor spiritualității și sfințeniei ortodoxe, așa încât adevărații tămăduitori dumnezeiești ajung să fie socotiți totuna cu acei "oamenii buni", pe care îi putem afla în spațiul oricărei tradiții religioase. Iar acest lucru duce, desigur, la pervertirea credinței ortodoxe și la trăirea unei spiritualități demonice cu urmări cumplite pentru omul care proslăvește cu sfinții pe cel părut a fi sfânt, ce are el însuși trebuință de mila lui Dumnezeu.

Pentru cei adormiți, păcătoși sau sfinți, aducem la biserică prinoase și colivă. Însă rugăciunea pe care o înălțăm lui Dumnezeu pentru fiecare dintre aceștia este diferită. Sfinților le cerem să mijlocească pentru noi în rugăciunile lor, nu ne rugăm să fie mântuiți, așa cum facem în cazul celor despre care nu știm dacă s-au învrednicit să dobândească sfințenia. **Așadar, proslăvind pe cel pe care Dumnezeu nu l-a arătat sfânt, îl lipsim de prinosul rugăciunilor aduse de Biserică pentru mântuirea lui.**

Canonizarea anumitor credincioși și trecerea lor oficială în rândul sfinților este o chestiune ce ține de criteriile spiritualității și sfințeniei ortodoxe. **Iar de căpetenie între acestea este trăirea învățaturii niptico-isihaste a Bisericii în întregul său înțeles ortodox, ca premisă sigură a unei teologii ortodoxe.**⁸

Din cele de mai sus se vede că cine nu a trăit și nu a învățat Ortodox nu poate fi Sfânt, indiferent de minunile ce se fac în numele lui. Tot așa, cine nu a trăit și nu învață Ortodox nu poate deosebi cine este Sfânt și cine nu este, luându-se după minuni și după interesul personal. Numim interes personal în acest caz și asemănarea lucrării celui studiat cu propria lucrare lăuntrică, fiindcă dacă nesfântul (cu aceleași patimi ca ale canonizatorului) este canonizat îi confirmă oficial patimile ridicându-i-le la rang de sfințenie. Este posibil ca la această amăgire să contribuie (pe lângă eventualele interese politice, financiare și eretice) și faptul că cel ce se ostenește pentru canonizare l-a cunoscut personal pe nesfânt (astfel că cinstirea lui îi aduce și lui un surplus de cinstire în ochii și urechile oamenilor prin faptul că a fost „ucenic de Sfânt”). De aceea, în general, canonizările se fac la cel puțin două trei generații după adormirea Sfântului ca să nu se favorizeze „nepotismul” în canonizare.

În cinstea tuturor acestor Sfinți din veac, Leon, preaințeleptul și vrednicul de laudă împărat, a zidit o biserică măreață și foarte frumoasă înăuntrul cetății

⁸ †Ierótheos VLAHOS, mitropolit de Nafpaktos, *Istihie și teologie: Calea tămăduirii omului în Biserica Ortodoxă*, Ed. Sophia, București, 2016, pp. 12-24.

Constantinopolului, aproape de biserica Sfinților Apostoli. După cum se spune, el ar fi zidit această biserică pentru Teofana, soția lui cea dintâi, care ar fi bine-plăcut lui Dumnezeu în chip desăvârșit, petrecându-și viața, lucru de mirare, chiar în mijlocul tulburărilor și al palatelor împărătești. Astfel, după ce împăratul a făcut cunoscut Bisericii scopul său, aceasta nu s-a plecat voii lui. Adică, s-a împotrivit îndată părerii împărătești, sub cuvânt că nu este cu cale a număra între Sfinți, și a cinsti numai pe Teofana, în așa fel încât să i se sfințească chiar și o biserică, peste măsură de frumoasă, celei care până ieri, numai cu câteva zile mai înainte, trăise sub ispita înfumurării și a desfătării împărătești și că, deși a bine-plăcut lui Dumnezeu, totuși încă nu a sosit vremea a i se da cinstire și închinare ca unui sfânt. Preaînțeleptul împărat, împărtășind părerea întregii Biserici, a hărăzit Tuturor Sfinților biserica zidită de el, zicând: «Dacă și Teofana este sfântă, să fie și ea socotită cu toți Sfinții».⁹

De ce oare Părintele Arsenie Boca s-a arătat unui pustnic Athonit zicându-i cu multă durere:
„Roagă-i părinte pe oameni să nu mă mai cinstească ca Sfânt. Nu fac altceva decât să-mi sporească chinurile!”¹⁰

?

Are multă semnificație rugămintea lui dureroasă. Printre multele ei sensuri tainice să încercăm să desprindem câteva.

Chinurile îi sunt sporite de cinstitorii lui fiindcă slăvindu-l pe el în deșert (ca om pentru faptele sale) este în realitate batjocorit și păgubit de slava cea adevărată:

Mat 6:1 ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor ca să fiți văzuți de ei; altfel nu veți avea plată de la Tatăl vostru Cel din ceruri.

Mat 6:2 Deci, când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor.

În cazul cinstirii Sfinților (ale căror fapte sunt împreună-lucrări cu Dumnezeu, deci sunt faptele lui Dumnezeu) prin omul de fapt slăvește pe Dumnezeu, pe Dumnezeu în Sfinți și pe Sfinții în Dumnezeu și, prin aceasta, Sfinții și cinstitorii lor primesc spor din slava cea adevărată sau energiile necreate, care vine din belșug (atât în cer, cât și pe pământ) pentru dragostea dintre oameni în Hristos.

Cei ce slăvesc omenește, prin aceasta iubesc slava de la oameni, se pătrund de ea, se îmbolnăvesc de ea și, astfel, devin neputincioși în a mărturisi pe Hristos, pierzând efectul vindecător (netrecător) de la slava lui Dumnezeu:

Ioan 12:42 Totuși și dintre căpetenii mulți au crezut în El, dar nu mărturiseau din pricina fariseilor, ca să nu fie izgoniți din sinagogă; 12:43 Căci au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu.

Slăvirea omenească se face după criteriile omenești, pentru faptele văzute din afară, făcute după părerea și (ne)credința omenească, pentru ochii omenești. Aceasta încarcă pe slăvitor slăbănogindu-l cu un surplus din duhul lumii și întunericul nerațional al patimilor lucrute de demoni în nesfânt. I se vatămă astfel ireversibil mintea care va spori mai departe în neștiință și cunoștință mincinoasă devenind astfel ca o marionetă (manipulată prin sforile falsei smerenii) de către puterile diavolești.

Slăvirea dumnezeiască se face prin și pentru lucrarea credinței adevărate care mută mintea la cele nevăzute, deci neslăvite de om, dar văzute de Hristos care privește în ascuns și în adânc, fiindcă făcute chiar de El în om. Astfel că adevărata slăvire aduce în chip puternic rațiunile

⁹ <http://acvila30.ro/duminica-tuturor-sfintilor-sinaxarul-acestei-zile/>

¹⁰ <https://888adevarul8despre8arsenieboca8.wordpress.com/dreptul-canonic-ortodox/ar-vrea-pr-arsenie-boca-sa-fie-canonizat/>

vindecătoare dumnezeiești care au lucrat în Sfânt și iradiază din el, vindecând prin dorință și înțelegerea celui ce slăvește. Prin aceasta mintea slăvitorului duhovnicesc (care îi conduce firea) va ști ce să facă ca să-și mântuiască sufletul și harul Sfântului Duh va lucra prin libertate cu putere în cinstitorul adevărat al adevăraților Sfinți.

Slăvirea omenească are un efect și după moarte asupra sufletului care nu a fost întărit în slava lui Hristos din timpul vieții, ci slăbit prin criterii și mentalități lumești. Omul este astfel chinuit fiindcă lipindu-se mai mult de lume, lucrarea și slava ei văzută, este mai tare despărțit de adevăratul Dumnezeu și slava Lui cea negrăită.

Mat 6:24 Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona.

Cel ce primește sau dă slavă omenească altui om își pierde astfel adevărata credință, devenind necredincios:

Ioan 5:43 Eu am venit în numele Tatălui Meu și voi nu Mă primiți; dacă va veni altul în numele său, pe acela îl veți primi. 44 Cum puteți voi să credeți, când primiți slavă unii de la alții și slava care vine de la unicul Dumnezeu nu o căutați?

Prin slăvirea omenească se aduce slavă de fapt lipsei slavei Dumnezeiești (a harului) și se înlocuiește cinstirea firii restaurate prin har cu cinstirea firii stricate. Se slăvește astfel stricăciunea demonic-omenească în locul nesticăciunii Dumnezeiesc-omenească.

Cei care îi vor urma exemplul nesfântului se vor vătăma și din cauza lucrării ce a practicat-o el (care în realitate desparte de Hristos deși mimează sfințenia) asemănându-se cu el în neasemănarea lui cu Hristos.

Această boală este pricinuită atât de nesfânt (mai ales dacă și-a dorit și a lucrat în sensul de a fi cinstit de oameni) prin exemplul lui rău (ce mimează sfințenia dar îndepărtează de la adevărata credință), dar este pricinuită și de cei ce îi pun la cale canonizarea. De aceea se sporesc chinurile (unele pe altele în progresie personală) tuturor celor implicați în acest grav păcat (în măsura în care se extinde epidemia slăvirii neslăvite a nesfântului, atingând tot mai multe suflete omenești și amăgindu-le spre această cădere cumplită din har).

Este un cerc vicios înlănțuit nesfânt⇒canonizator necanonice⇒cinstitor amăgit⇒cinstitor amăgitor⇒nesfânt.

Dacă nu se rupe acest cerc prin pocăință, el va deveni o hulă circulară în veșnicie care va amplifica progresiv nălucirea îngrozitoare a slavei întunecate a iadului (care torturează prin însingurarea mândră întreolaltă și față de Dumnezeu). Se înlocuiește comuniunea iubitoare a Sfintei Treimi cu înghesuirea blestematei comunități a celor ce se bizuie pe terenul mlăștinos și îngust al sinelui.

În măsura în care îl slăvesc pe nesfânt aici (și își pierd astfel mântuirea), în aceeași măsură, ba chiar mai mult, îl vor blestema adepții lui în veșnicie fiindcă le-a pierdut fericirea. Chinul său (datorat faptului că nu a lucrat adevărul în viața sa) va fi sporit de prezența lângă sine a celor chinuți datorită amăgirii sale și de blestemele lor la care nu va putea răspunde decât cu alte blesteme învinovățindu-i pe ei că nu au cercetat Sfinții Părinți și s-au lăsat înșelați de propriile lui păreri. Se vor învinovății unii pe alții, însă fără posibilitatea vreunei ușurări ce nu poate veni decât printr-o pocăință reală. Ceea ce ar fi trebuit să facă aici (lucrarea adevărului în viață, apărarea de amăgire prin urmarea Sfinților Părinți și pocăința pentru părăsirea lui Dumnezeu) acolo le va fi un chin nemângâiat deoarece starea lor încrâncenată (în ireversibila alegere de sine și părăsire a lui Dumnezeu) le va vâdi vina dar nu spre străpungerea de sine (fiindcă ei nu s-au obișnuit să lucreze așa), ci spre o mai mare ură a celor care s-au făcut părtași odinioară la îndulcirea de sine (și care au contribuit prin aceasta la vicleșugul cercului vicios).

Câtă vreme nu are loc Judecata de Apoi ucenicii care încă nu au murit se mai pot schimba în bine și lepădându-se de amăgire pot ușura astfel chinurile celui vinovat pentru ea. Noi suntem responsabili și pentru suferința celor dinaintea noastră (în măsura în care le urmărim pilda rea sau bună), dar și cercetați pentru consecințele faptelor și învățăturilor noastre în urmași. Cu cât sunt mai mulți afectați de faptele și învățăturile noastre rele, cu atât ne vom chinui mai mult datorită responsabilității noastre în a-i îmbolnăvi (și datorită rănilor care le pricinuim firii noastre comune, ce se răsfrâng și în noi). Cu cât mai puțini sunt loviți de gândirea noastră rea răsufăm ușurați fiindcă nu îi avem pe conștiință și pe aceia.

Omul păcătuiește prin îndulcirea de sine fie trupească, fie sufletească și prin acestea se desparte de Dumnezeu. Durerea și ocară sunt antidoturile acestei despărțiri. Orice om (cât de rău) a făcut și bine înaintea lui Dumnezeu, iar Dumnezeu ca un mult milostiv nu se lasă dator. Îi răsplătește fie aici, fie dincolo. Dacă omul este slăvit aici pentru el însuși (fiindcă este om și are o slavă trecătoare care este frumoasă – chiar dacă deșartă și nepermanentizată prin asemănare – fiind chip al celei dumnezeiești), își ia toată plata aici printr-o dulceață fără consistență care lasă în urmă tristețea neîmplinirii. Astfel îi sporesc chinurile conștiinței fiindcă slava aceasta mincinoasă îl desparte tot mai mult de slava cea adevărată (fiind cinstit de alții în chip mincinos pentru el însuși privit autonom, adică despărțit de Hristos).

Dimpotrivă, dacă este cinstit un Sfânt adevărat, fiind cinstit pentru slava dumnezeiască ce viază în el, această slavă nu este trecătoare, ci îl unește pe Sfânt cu Dumnezeu în slava Lui, (fiind în realitate o unică slavă deoarece chipul s-a împlinit în asemănare). Astfel că cinstirea de către oameni îi sporește Sfântului bucuria că este slăvit Hristos prin el și este urmat Hristos în el. Toată bucuria Sfinților este Hristos care este DRAGOSTEA, VIAȚA, CENTRUL ȘI TOT ceea ce ei își doresc. Văzând pe oameni umplându-se de Hristos (prin slăvirea Lui în cinstirea lor) se bucură nespus de mult, cu bucuria prietenului Mirelui:

Ioan 3:26 Și au venit la Ioan și i-au zis: Rabi, Acela care era cu tine, dincolo de Iordan, și despre Care tu ai mărturisit, iată El botează și toți se duc la El. 27 Ioan a răspuns și a zis: Nu poate un om să ia nimic, dacă nu i s-a dat lui din cer. 28 Voi înșivă îmi sunteți martori că am zis: Nu sunt eu Hristosul, ci sunt trimis înaintea Lui. 29 Cel ce are mireasă este mire, iar prietenul mirelui, care stă și ascultă pe mire, se bucură cu bucurie de glasul lui. Deci această bucurie a mea s-a împlinit. 30 Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez. 31 Cel ce vine de sus este deasupra tuturor; cel ce este de pe pământ pământesc este și de pe pământ grăiește. Cel ce vine din cer este deasupra tuturor.

Se împlinește prin cinstirea lor țelul creației și întrupării lui Hristos:

Ioan 17:14 Eu le-am dat cuvântul Tău, și lumea i-a urât, pentru că nu sunt din lume, precum Eu nu sunt din lume. 15 Nu Mă rog ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzești pe ei de cel viclean. 16 Ei nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume. 17 Sfințește-i pe ei întru adevărul Tău; cuvântul Tău este adevărul. 18 Precum M-ai trimis pe Mine în lume, și Eu i-am trimis pe ei în lume. 19 Pentru ei Eu Mă sfințesc pe Mine Însuși, ca și ei să fie sfințiți întru adevăr. 20 Dar nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor, 21 Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis. 22 Și slava pe care Tu Mi-ai dat-o, le-am dat-o lor, ca să fie una, precum Noi una suntem: 23 Eu întru ei și Tu întru Mine, ca ei să fie desăvârșiți întru unime, și să cunoască lumea că Tu M-ai trimis și că i-ai iubit pe ei, precum M-ai iubit pe Mine. 24 Părinte, voiesc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava

mea pe care Mi-ai dat-o, pentru că Tu M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii. 25 Părinte drepte, lumea pe Tine nu te-a cunoscut, dar Eu Te-am cunoscut, și aceștia au cunoscut că Tu M-ai trimis. 26 Și le-am făcut cunoscut numele Tău și-l voi face cunoscut, ca iubirea cu care M-ai iubit Tu să fie în ei și Eu în ei.

Dimpotrivă, se surpă acest țel în cinstitorii nesfinților fiindcă se unesc cu minciuna, cu stricăciunea firii și cu starea egoistă (părăsită de Dumnezeu) a nesfântului, devenind și ei asemenea cu nesfântul adică: mincinoși, stricăcioși și egoiști (părăsiți datorită neasemănării cu Dumnezeu).

Înțelegem acum de ce canonizarea unui nesfânt (sau fabricarea lui ca „Sfânt”) este echivalentul a ceea ce odinioară era invenția idolilor. Diferența dintre icoane (asemănarea cu Dumnezeu și cinstirea lui Dumnezeu prin ele) și idoli (asemănarea cu patimile și înlocuirea lui Dumnezeu prin ei) este și diferența între Sfânt și nesfânt.

Sfântul este o Icoană.

Nesfântul este un idol.

Psa 134:15 Idolii neamurilor sunt argint și aur, lucruri făcute de mâini omenești. 16 Gură au și nu vor grăi, ochi au și nu vor vedea. 17 Urechi au și nu vor auzi, că nu este duh în gura lor. 18 Asemenea lor să fie toți cei care îi fac pe ei și toți cei ce se încred în ei. 19 Casa lui Israel, binecuvântați pe Domnul;

Înt 14:8 Dar idolul făcut de mâna omenească este blestemat, și el și acel care l-a făcut; acesta pentru că l-a făcut, iar idolul pentru că, stricăcios fiind, i s-a zis dumnezeu. 9 Că Dumnezeu urăște deopotrivă și pe nelegiuiți și nelegiuirea lor. 10 Lucrul și lucrătorul vor fi deopotrivă pedepsiți. 11 Pentru aceea, idolii neamurilor vor fi cercetați spre pieire, fiindcă, deși sunt făpturi, au ajuns urâciune, sminteală pentru sufletele oamenilor și laț pentru picioarele celor fără de minte. 12 Gândul plăsmuirii de idoli a fost începutul aprinderii spre desfrâu, și născocirea lor a fost pierderea vieții. 13 Fiindcă n-au fost de la început și nu vor fi totdeauna. 14 Prin deșarta mărire omenească au intrat în lume, astfel că apropiatul lor sfârșit este hotărât înaintea lui Dumnezeu. 15 Un tată, întristându-se cu amară jale pentru copilul său răpit înainte de vreme, i-a făcut chipul și pe cel care ieri încă nu era decât un om mort, îl cinstește acum ca pe un dumnezeu și a rânduit celor din casa sa taine și slujbe. 16 După aceea, cu vremea, întărindu-se acest păgânesc obicei, s-a păzit ca o lege și, din poruncile tiranilor, a ieșit cinstirea chipurilor cioplite. 17 Când popoarele nu puteau să-i cinstească de față, pentru că locuiau departe, făceau o asemuire după chipul depărtat și potriveau un chip văzut al împăratului preacinstit, așa încât să dea celui ce nu era de față aceleași sânguincioase închinări ca și cum ar fi de față. 18 Și pentru izbânda acestei închinări, cei care erau neștiutori au fost și ei împinși de pofta de slavă a meșterului. 19 Pentru că el, voind să placă stăpânitorului, și-a pus tot meșteșugul ca să facă asemănarea cât mai frumoasă. 20 Iar mulțimile, înșelându-se prin frumusețea lucrului, l-au socotit acum ca dumnezeu pe cel care mai înainte îl cinsteau ca pe un om. 21 Și aceasta a fost o înșelăciune pentru viața oamenilor, că ei, bătuți de nevoi sau robiți de tiranie, au dat pietrelor și lemnului numele ce nu se poate da la nimic de pe pământ. 22 Apoi n-a fost destul că au rătăcit întru cunoașterea lui Dumnezeu, ci, viețuind - din întunericul minții lor - în război necurmat, au numit pace atâtea rele. 23 Ei făceau slujbe în care ucideau chiar pe copiii lor, sau săvârșeau taine ascunse sau beții nebunești după barbare obiceiuri. 24 Și nici viața, nici căsătoriile nu le mai păzeau curate, ci unul pe altul ucidea prin viclenie sau îl batjocorea prin desfrânare. 25 Toate se învălmășesc în sânge și ucidere, în furtișag și vicleșug, în stricăciune și

necredință, în răzvrătire și jurământ strâmb, 26 În prigonirea celor buni și uitarea binefacerilor primite, în pângărirea sufletelor și răsturnarea truștilor nevoi, în tulburarea căsătoriilor și desfrânare și dezmaț sub ochii tuturor. 27 Căci închinarea la idolii cei deșeți, care nici n-ar trebui pomeniți, este începutul, pricina și sfârșitul a tot răul. 28 Desfătățile lor sunt niște bucurii smintite, proorociile lor sunt mincinoase, ei trăiesc în nedreptate și jură strâmb cu ușurință. 29 Ca unii care nădăduiesc în idolii cei fără de suflet, când jură strâmb, ei nu se tem că li se va dovedi nedreptatea. 30 Și din două părți pedeapsa va da peste ei, întâi pentru că au cugetat greșit despre Dumnezeu, închinându-se idolilor, și al doilea pentru că, vicleni fiind, au jurat împotriva adevărului, disprețuind tot ce este sfânt. 31 Căci nu puterea idolilor pe care s-au jurat, ci pedeapsa cuvenită păcătoșilor, aceea prigonește pururea păcatul celor ce au greșit.

Înt 15:13 Dar bine să știe că păcătuiește mai mult decât toți ceilalți acela care, din același lut, scoate vase care se pot ușor sparge și chipuri idolești. 14 Ci toți aceștia sunt mai nebuni și mai de plâns decât sufletul unui copil; sunt toți dușmanii poporului tău și asupritorii lui; 15 Căci pe toți idolii neamurilor i-au socotit drept dumnezei pe cei care nici cu ochii nu văd, nici cu nasul nu respiră, nici cu urechile nu aud, nici cu degetele mâinilor nu pipăie, nici cu picioarele nu umblă.

Ps 74:3 Ridică mâinile Tale împotriva mândriilor lor, până la sfârșit, că rău a făcut vrăjmașul în locul cel sfânt al Tău. 4 Și s-au fâlit cei ce Te urăsc pe Tine în mijlocul locului de prăznuire al Tău, pus-au semnele lor drept semne;

Atât de grav este acest păcat, încât însuși Mântuitorul ne-a avertizat de el:

Mat 24:24 Căci se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși.

Canonizarea nesfinților va culmina în alegerea de către oameni a lui antihrist:

Mat 24:15 Deci, când veți vedea urâciunea pustiirii ce s-a zis prin Daniel proorocul, stând în locul cel sfânt - cine citește să înțeleagă -:16 Atunci cei din Iudeea să fugă în munți.

După Sfinții Părinți Iudeea înseamnă mărturisire, iar munții sunt Sfinții Apostoli.

Să alergăm, deci, acum la **Sfinții Apostoli** să vedem **după ce alte criterii în afară de Sfintele Moaște** (propușe mai sus de către ÎPS Ierótheos, ca o deosebire majoră între falșii făcători de minuni și adevărații Sfinți) **putem deosebi nesfinții de Sfinți:**

I. Că nu oricine profetește sau scoate demoni e neapărat sfânt

1 La acest cuvânt adăugăm faptul că nici oricine profetește nu este cuvios nici oricine scoate demoni nu este sfânt.

2 Căci și ghicitorul Valaam al lui Beor a profetit [Nm23; 24], deși era necredincios, și Caiafa [In 11, 51] numit în chip mincinos arhiereu; diavolul și demonii din jurul lui prezic și ei multe, deși în ei nu se găsește nici o scânteie de dreaptă-credință, fiindcă din pricina răutății lor sunt prizonierii neștiinței.

3 Este evident deci că, deși profetesc, necredincioșii nu-și acoperă prin profeție necredința, nici cei care scot demoni nu vor deveni cuvioși prin alungarea acestora, fiindcă se amăgesc unii pe alții ca aceia care se dedau la jocuri pentru a provoca râsul și pentru a-i face să piară pe cei care iau aminte la ei.

4 Dar nici un împărat necredincios nu mai este împărat, ci tiran, nici un episcop prizonier al ignoranței și al răutății nu mai este episcop, ci se numește în chip mincinos episcop, fiind promovat nu de Dumnezeu, ci de oameni, ca Anania și Samaia în Ierusalim, Sedechia și Achia profeții mincinoși la Babilon [Ir 35; 36],

5 Ghicitorul Valaam a suferit și el pedeapsă pentru că l-a stricat pe Israel la Beelfeg [Nm 25, 31], Caiafa s-a sinucis mai apoi, fiii lui Scheva care au încercat să scoată demoni au fost răniți de ei fugind în chip rușinos [FA 19, 14], iar împărații necredincioși ai lui Israel și Iuda au suferit tot felul de pedepse.

6 Este evident deci că și episcopii și preoții numiți în chip mincinos așa nu vor scăpa de pedeapsa de la Dumnezeu, căci și lor li se va spune acum: „Pe voi, preoți care faceți rău în numele Meu, vă voi preda spre junghiere [Is 34, 2], ca pe Sedechia și Achia, pe care împăratul Babilonului i-a ars în tăvi cu jăratie”, cum spune Ieremia profetul [36, 22],

7 Iar acestea le spunem nu nesocotind profețiile adevărate, căci știm că ele se lucrează în cei cuvioși prin insuflarea Dumnezeu, ci pentru a reprima îndrăzneala celor trufași, adăugând și aceea că unora ca acestora Dumnezeu le ia harul: „Căci Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har” [Pr 3, 34].

8 Deci Sila și Agav, care au profetit pe vremea noastră [FA 15, 32; 21, 10], nu s-au întins pe ei înșiși până la treapta apostolilor, nici n-au trecut peste măsurile lor, deși sunt iubiți de Dumnezeu. [iată un semn al adevăraților prooroci: se supun Ierarhiei Bisericești. Un examen la care Părintele Arsenie Boca a căzut, arătând că era un prooroc mincinos – n.n.]

9 Au profetit și femei: în vechime Mariam, sora lui Moise și a lui Aaron [Ieș 15, 20], iar după ea Debora [Jud 4, 4], după aceasta Hulda [4 Rg 22, 14] și Iudit [Idt 8], prima sub Iosia, a doua sub Darius; au profetit și Maica Domnului și Elisabeta, ruda ei, și Ana [Lc 1, 2], în timpul nostru fiucele lui Filip [FA 21,9], dar ele nu s-au ridicat împotriva bărbaților lor, ci și-au păzit măsurile. 10 Prin urmare, dacă între voi cineva, sau femeie sau bărbat, ar dobândi un asemenea har, să se smerească, ca Dumnezeu să binevoiască în el, căci El spune: „Peste cine voi privi dacă nu peste cel smerit și liniștit și care tremură la cuvintele Mele?” [alt examen la care Părintele Arsenie Boca a căzut... – n.n.] [Is 66, 2],¹¹

Deci, după Sfinții Apostoli, se deosebesc nesfinții (făcători de minuni prin demoni) de Sfinți (trăitori în harul Sfântului Duh) după următoarele criterii:

- Dreapta credință;
- Ascultarea de ierarhie;

¹¹ CANONUL ORTODOXIEI I

- Smerenie;
- Urmarea cuvintelor lui Dumnezeu nu a părerilor proprii.

Din păcate Părintele Arsenie Boca a căzut la toate aceste examene, de aceea nu numai că nu are Sfinte Moaște, dar, după cum el însuși grăiește îndurerat (implorându-ne să nu-l mai cinștim ca Sfânt), se chinuiește acum, negăsind odihnă – fiindcă nu l-a odihnit pe Dumnezeu.

Iată ce ne învață **Sfântul Ioan Iacob despre falșii Sfinți**:

Ascultați și altă pildă înfricoșată:

Mi-au spus niște Părinți din Egipt că într-un oraș era unul care se părea de toți că avea viață minunată și plină de sfințenie la arătare. Dar în ascuns foarte mult mânia pe Dumnezeu cu gândurile cele deșarte și cu mișcările inimii, care se învoia cu gândurile cele necurate. Dar cu fapta niciodată nu a păcătuit, însă cu mintea de multe ori curvea. Acesta odată s-a îmbolnăvit greu, de moarte, și toată lumea din oraș se întrista și plângea socotind că moartea lui e paguba tuturor. S-a întâmplat să fie însă în acea zi un bătrân Sfânt, care era cu Darul înainte-văzător, și văzând pe toți triști și plângând, s-a dus și el în grabă să ia iertare și blagoslovenie de la dânsul. Când a sosit acolo, vede pe Arhieru cu toți clericii lângă dânsul, ținând lumânări aprinse în mâini, așteptau să-și dea sufletul.

Grăbindu-se Sfântul, l-a ajuns că încă mai sufla. Și vede o minune înfricoșată și de cei mulți nevăzută, dar jalnică și vrednică de plâns. Vede un uriaș înfricoșat care avea în mâini o furcă de foc cu trei dinți care o înfigea în inima lui și i-a smuls sufletul cu multă silă, (vai) și fără nici o milostivire. Și a auzit glas de sus care zicea: "După cum acest suflet nu s-a odihnit nici o zi, așa și tu să nu te lenevești, nici să încetezi străpungându-l pe el și prea aspru să-l chinuiești".

Acestea spunându-le la părinți, Sfântul Iftimie îi învăța să ia seama și sa-și aducă aminte întotdeauna de ieșirea sufletului, să ia pildă de la Emilian și de la alții, ca să nu pățească și dânsii tot la fel ca el.

Sfântul Iftimie făcând apoi rugăciune pentru cel bolnav, tot locul acela s-a umplut de o putoare nesuferită ca de pucioasă și din fum s-a auzit glas zicând: "eu sunt duhul curviei". Le spunea și aceasta Sfântul, că dacă cineva are gânduri nepotrivite și murdare trebuie numaidecât să le mărturisească la cei mai cu multă practică ca să-l poată îndrepta.¹²

Mai mult (**prin această meteahnă a canonizării omenesți a nesfinților**) se poate ajunge chiar și la astfel de aberații (propuse și azi în lumea întregă), de către cei care nu trăiesc în realitate Ortodoxia:

*Același Zonara, scrie despre împăratul acela cât era de rău cu credința; astfel Mihail Travlul urma întru toate lui Copronim, că, fiind supus jidovilor, porunca să postească sîmbăta, iar învierea morților nu credea că va fi. De aceea, bunătățile cele ce vor să fie le defăima și rîdea de sfinții prooroci, zicînd că sînt diavoli. Păcatele trupești nu le socotea ca păcate, iar **pe Iuda vînzătorul îl socotea că este mîntuit, socotindu-l sfînt**. Înțelepciunea Scripturilor îi era foarte urîță și nu lăsa pe oameni să-și dea copiii la învățătura cărții, ca să nu se vădească nebunia lui, de cei ce știu puterea și tainele dumnezeieștilor Scripturi; ci voia să urmeze toți rătăcirii lui întru neștiință și fără de carte. Acestui rău credincios împărat se împotriva foarte tare Sfîntul Metodie, ca un preaînțelept și iscusit în dumnezeiasca Scriptură, în dogmele credinței celei drepte și în rînduiala Sfinților Părinți; de aceea era chinuit ca un mărturisitor al adevărului, nu numai cu legături și cu temniță, ci și cu bătăi.¹³*

¹² Sfântul Cuvios Ioan IACOB DE LA NEAMȚ – HOZEVITUL, *Hrană duhovnicească*, Ed. Lumină din lumină, București, 2006, pp. 307.

¹³ http://paginiortodoxe.tripod.com/vsiun/06-14-sf_metodie_patriarh_constantinopol.html.

Iată ce ne învață **Sfântul Ignatie Briancianinov despre falșii duhovnici, despre falșii prooroci, despre falșii Sfinți:**

Sfătuiește-te cu părinții și cu frații virtuoși și pricepuți, dar însușește-ti sfaturile lor cu cea mai mare chibzuință și băgare de seama. Nu te lăsa atras de sfat din prima clipa când începe să lucreze asupra ta! Din pricina împătimirii și orbirii tale, un sfat pătimăș și dăunător poate să-ți placa numai și numai din pricina neștiinței și lipsei tale de experiență sau pentru ca este pe placul vreunei patimi ascunse, necunoscute ție, care trăiește în tine. Cu plâns și intru suspinarea inimii roagă-L pe Dumnezeu să nu-ți îngăduie a te abate de la Atotsfânta Lui voie spre a urma voia căzută omenească, a ta sau a aproapelui tau, sfătuitorul tau. În ceea ce privește gândurile tale, ca și gândurile aproapelui, sfaturile acestuia, sfătuiește-te cu Evanghelia. Slava deșartă și părerea de sine iubesc a învăța și a povățui pe alții.

Ele nu se îngrijesc de vrednicia sfatului lor! Ele nu cugeta ca pot aduce aproapelui o rana de nevindecat printr-un sfat prostesc, care este primit de începătorul neîncercat cu o încredere iresponsabilă, intru aprinderea trupului și a sângelui! Ele au nevoie de succes, indiferent de calitatea acestui succes, oricare ar fi principiul pe care se întemeiază. Ele au nevoie să-l impresioneze pe începător și să si-l subordoneze moral! Ele au nevoie de lauda oamenilor! Ele au nevoie să treacă drept stareți și învățători sfinți, pricepuți, clarvăzători! Ele au nevoie să-și hrănească nesătula iubire de slava deșartă și trufia. Întemeiată a fost întotdeauna, și mai ales acum, rugăciunea Proorocului: "Mântuiește-mă Doamne, ca a lipsit cel cuvios, ca s-au împușinat adevărurile de către fiii oamenilor. Deșertăciuni a grăit fiecare către aproapele sau, buze viclene în inima, și în inima au grăit rele" (Ps. 11, 2, 3). Cuvântul mincinos și fățarnic nu poate să nu fie cuvânt rău și dăunător. Împotriva unei asemenea stări sufletești trebuie luate măsuri de precauție. "Cercetează Dumnezeiasca Scriptură", spune Simeon, Noul Teolog, „și scrierile Sfinților Părinți, mai ales pe cele despre lucrare, ca punându-le alături de cele învățate și făptuite de învățătorul și starețul tău să le poți vedea și înțelege pe acestea ca într-o oglindă, și pe cele ce conglăsuiesc cu Scriptura să ți le însușești și să le fii în cuget, iar pe cele mincinoase și rele să le cunoști și să le lepezi, ca să nu fii amăgit. Căci să știi ca în zilele acestea s-au arătat mulți amăgitori și dascăli mincinoși".

Preacuviosul Simeon a trăit în veacul al zecelea după Nașterea lui Hristos, cu noua sute de ani înaintea vremurilor noastre - și iată de atunci, deja, se ridică glasul unui drept în Sfânta Biserică a lui Hristos, tânguindu-se de lipsa adevăraților călăuzitori, purtători de Duh, de mulțimea dascălilor mincinoși. Odată cu scurgerea timpului, s-au împușinat din ce în ce mai mult povățuitorii vrednici în ale monahismului. Atunci, Sfinții Părinți au început tot mai mult să îndrepte spre călăuzirea după Sfântă Scriptură și scrierile Părinților. Preacuviosul Nil Sorski, trimițând la Părinții care scriseseră înaintea lui, spune: "Nu mica nevoița este, au zis aceștia, a afla un învățător neamăgitor pentru aceasta minunată lucrare (adevărată rugăciune monahală a inimii și mintii). Ei au numit neamăgitor pe acela care are lucrare și cugetare mărturisită de Sfintele Scripturi și a dobândit dreapta socoteală duhovnicească. și aceasta au mai zis Sfinții Părinți, ca și pe atunci abia se putea găsi un învățător neamăgitor pentru asemenea lucruri, iar acum, când acești învățători s-au împușinat peste măsura, ei trebuie căutați cu toată osârdia. Iar dacă nu poate fi găsit unul ca acesta, Sfinții Părinți au poruncit a ne învăța din Dumnezeiasca Scriptură, ascultând pe Domnul Însuși, care grăiește: "Cercetați Scripturile, și în ele veți afla viață veșnică" (Ioan 5, 39). "Caci

toate cate s-au scris mai înainte" în Sfintele Scripturi, "s-au scris spre învățatura noastră" (Rom. 15, 4. Înainte- cuvântare la Tipic sau Predanie).

Preacuviosul Nil a trăit în veacul al XV lea; el a întemeiat un schit nu departe de Bielo-Ozero, unde se și îndeletnicea cu rugăciunea în însingurare adâncă. Este foarte folositor pentru stareții ai vremurilor din urma să asculte cu ce smerenie și lepădare de sine vorbește Preacuviosul Nil despre povățuirile pe care le dădea obștii. "Nimeni nu trebuie să tăinuiască din lenevie cuvântul lui Dumnezeu, ci să-și mărturisească neputința și totodată să nu ascundă adevărul lui Dumnezeu, ca să nu ne facem vinovați de încălcarea poruncilor Dumnezeiești. Nu vom tăinui Cuvântul lui Dumnezeu, ci îl vom vesti pe el. Dumnezeieștile Scripturi și cuvintele Sfinților Părinți sunt numeroase ca nisipul mării: cercetând-le fără de lenevire, să învățăm din acestea pe cei ce vin la noi și au trebuință de ele (care cer, care întrebă). Ci mai drept spus: nu învățăm noi, Căci nevrednici suntem de aceasta, ci învață fericiții Sfinții Părinți din Dumnezeieștile Scripturi" (Predania Preacuviosului Nil Sorski. Nu este de prisos să observăm aici ca, deși Preacuviosul Nil Sorski avea harul lui Dumnezeu, însă nu îndrăznea să tâlcuiască Scriptura de la sine, ci urma tâlcuirii făcute de Părinți.

Calea smeritei cugetări este singura cale sigura spre mântuire). Iată ce model exemplar pentru povățuitorii zilelor noastre! El este pe deplin folositor de suflet și pentru povățuitor, și pentru cel povățuit; el este expresia corectă a sporirii cu măsura; el este unit cu lepădarea părerii de sine, a obrăzniciei și îndrăznelii nebunești în care cad cei ce urmează la arătare lui Varsanufie~ cel Mare și altor Părinți purtători de semne, neavând însă harul Părinților. Ceea ce în aceia era semnul îmbelșugatei adăstări în ei a Duhului Sfânt, la acești imitatori lipsiți de judecată și fățarnici slujește ca semn al belșugului de neștiință, de amăgire de sine, de trufie, de îndrăzneală! Să rostim cuvântul lui Dumnezeu înaintea fraților noștri cu cea mai mare smerenie și evlavie cu puțință, recunoscându-ne prea mici pentru aceasta slujire și păzindu-ne pe noi înșine de slava deșartă care îmboldește cu putere pe oamenii pătimiși, atunci când învață pe frați. Gândiți-vă ca trebuie să dam răspuns pentru fiecare vorba deșartă (Mat. 12, 36) - cu cat oare, este mai greu răspunsul pentru cuvântul lui Dumnezeu rostit cu slava deșartă și sub imboldul slavei deșarte? "Pierde-va Domnul toate buzele cele viclene, limba cea grăitoare de lucruri mari, pe cei ce au zis: limba noastră o vom mari, buzele noastre la noi sunt, cine ne este noua Domn?" (Ps. 11, 4-5). Pierde-va Domnul pe cei ce caută slava lor, nu slava lui Dumnezeu.

Sa ne înfricoșăm de amenințarea Domnului! Să rostim cuvânt de zidire atunci când o cere trebuință de neînlăturat, nu ca niște povățuitori, ci ca unii care au nevoie de povățuire și sârguiesc a se împărtăși de povățuirea data de Dumnezeu în Cuvântul Său cel Atotsfânt. "După darul pe care l-a primit fiecare", glăsuiește Sfântul Apostol Petru, "slujiți unii altora, ca niște buni iconomi ai harului celui de multe feluri al lui Dumnezeu. "Daca vorbește cineva, cuvintele sale să fie ca ale lui Dumnezeu", cu frica de Dumnezeu și cu evlavie către cuvintele Dumnezeiești; iar nu ca rostind cuvintele de la sine; daca slujește cineva, slujba lui să fie ca din puterea pe care o da Dumnezeu", iar nu ca din puterea sa: "ca intru toate să se slăvească Dumnezeu, Iisus Hristos" (1 Petru 4, 10-11). Cel ce lucrează de la sine, lucrează pentru slava deșartă, aducându-se pe sine, dimpreună cu cei care îl asculta, jertfa satanei; cel ce lucrează de la Domnul, lucrează intru slava Domnului, săvârșind mântuirea sa și pe a aproapelui prin Domnul, Singurul Mântuitor al oamenilor. Să ne temem a da începătorului vreo povață ne chibzuita,

care nu se întemeiază pe Cuvântul lui Dumnezeu și pe înțelegerea duhovnicească a Cuvântului lui Dumnezeu.

Mai bine să-ți recunoști neștiința, decât să te împăunezi cu știința vătămătoare de suflet. Să ne păzim de aceasta mare nenorocire - a-l preface pe începătorul lesne-crezător din rob al lui Dumnezeu în rob al omului (1 Cor. 7, 23), atrăgându-l spre a face voia căzută omenească în locul Atotsfintei voi a lui Dumnezeu. (Aici se vorbește nu despre ascultarea mănăstirească în cele de afara, nu despre muncile și ocupațiile mănăstirești rânduite de conducerea mănăstirii, ci despre ascultarea duhovnicească, tainică, săvârșită în suflet). Atitudinea plină de modestie a sfătuitorului față de cel povățuit este cu totul alta decât cea a starețului față de ascultătorul necondiționat, rob pentru Domnul.

Sfatul nu cuprinde în sine condiția de a fi împlinit neapărat, el poate fi împlinit sau neîmplinit. Asupra sfătuitorului nu atârna nici o răspundere pentru sfatul lui, dacă l-a dat cu frica de Dumnezeu și cu smerita cugetare, nu din pornirea sa, ci fiind întrebat și silit. Nici cel ce a primit sfatul nu este legat de el, ci rămâne la voia și la chibzuința lui să îplinească sau nu sfatul primit. E lesne de văzut: calea sfatului și a urmării Sfintei Scripturi este potrivită cu vremurile noastre plătând. Să băgam de seama ca Sfinții Părinți ne opresc a da sfaturi aproapelui cu de la sine putere, fără ca acesta să o ceara, a da sfat de voia ta fiind semnul ca îți recunoști știința și vrednicia duhovnicească, lucru care este vădită trufie și amăgire de sine (Părerea Sfântului mucenic Petru, mitropolitul Damascului și a altor părinți). Nu este vorba aici de egumeni și de mai-marii mănăstirilor, care sunt datori în toata vremea, orice nevoie s-ar întâmpla, chiar nefiind întrebați, să povățuiască obștea pe care o cârmuiesc. (2 Tim. 4, 2). Cercetând alte mănăstiri, însă, ei sunt datori să se călăuzească după sfatul pe care l-a dat Preacuviosul Macarie Alexandrinul, Preacuviosului Pahomie cel Mare. Pahomie l-a întrebat pe Macarie cu privire la povățuirea obștii și judecarea ei. Avva Macarie a răspuns: "Învață și judeca pe supușii tai, și nu judeca pe nimeni din ceilalți" (Din Pateric și spuse vrednice de pomenire despre avva Macarie Orășeanul, cap.2). Aceasta pravila au păzit-o și o păzesc toți întâi-stătătorii care doresc să placă lui Dumnezeu.

Sfântul Ignatie Briancianinov, *Despre Înșelare...*, pp. 11-14.

Se mai poate compara atitudinea sfătuitorului smerit Ortodox recomandat de Sfinții Ignatie, Nil și Simeon Noul Teolog cu starea de înșelare a Părintelui Arsenie Boca care se vedea pe sine purtător de cuvinte dumnezeiești inspirat în stare să transforme pe oameni, în realitate propovăduind propriile păreri omenești și filozofii mincinoase?

AGERPRES: *Acatistul părintelui Arsenie Boca nu e lăsat de părintele?*

ÎPS Laurențiu Streza: *E făcut de un părinte de la Sâmbăta, care nu știu câte clase avea, care îl confundă pe cel laudat în paraclis, cu Hristos. Și alte lucruri care sunt făcute doar așa, din exces. Părintele nu permitea... Am văzut odată când, o persoană, când trăia părintele, a luat piatra cu care părintele ascuțea coasa, că el cosea, și i-a zis: Părinte, piatra asta o duc acolo și ...! La care părintele i-a spus: Măi, arunc-o jos! **Dacă cuvintele pe care ți le-am spus eu, care sunt cuvinte dumnezeiești inspirate nu te-au transformat pe tine, nu te face piatra asta! Bigotismul e o boală.**¹⁴*

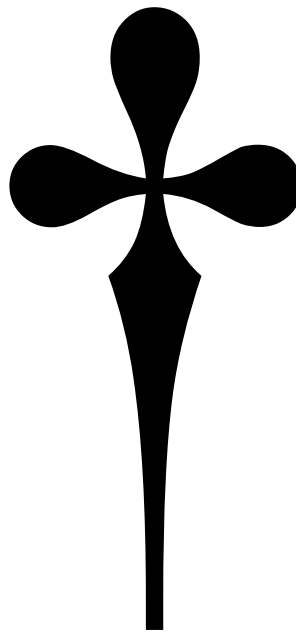
O altă boală, însă, este și păruța filozofie omenească bizuită pe propriile păreri, considerată dumnezeiască și atât de mult apreciată în lumea snoabă de azi.

¹⁴ <http://www.agerpres.ro/social/2014/04/16/interviu-mitropolitul-ardealului-despre-canonizarea-parintelui-arsenie-boca-biserica-nu-se-opune-16-06-11>

„sau cu îndrăznire, socotindu-se a fi înțelepți, deșertăciuni au grăit¹⁵”

Fiind afectat de această boală, provenită din iubirea slavei omenești, Părintele Arsenie Boca se chinuie (după cum el însuși se plângea dureros după moarte), implorându-ne să nu-l mai cinstim ca Sfânt, ca să nu-i sporim suferința.

Dacă îl iubim cu adevărat pe Părintele Arsenie Boca să îi ascultăm această rugămintă, să ne lepădăm de pilda și cuvintele sale dăunătoare, considerându-l (după învățăturile Sfinților Părinți și realitatea lui concretă) ca având nevoie de o mare milă de la Dumnezeu pentru a se mântui, rugându-L pe Hristos să ne izbăvească și pe noi de înșelare și acum, și pururea, și în vecii vecilor. Amin!

¹⁵ <http://molitfelnic.ro/rugaciune-pentru-iertarea-tuturor-pacatelor/>